

Planprogram

til offentlig ettersyn

Arealplan for Sogndal kommune 2022-2032

Sogndal kommune /// Livskvalitet og utviklingskraft i Sogn

Innhald

Innleiing.....	3
Bakgrunnen for arealplanarbeidet.....	3
Planprogrammet.....	3
Del 1: Rammene for arealplanprosessen.....	3
Føremålet med arealplanen	3
Føringar for arealplanen.....	4
Organisering.....	4
Viktige milepelar.....	4
Medverknad i planprosessen	4
Del 2: Hovudaktivitetar i arealplanprosessen	5
BAKT – Arealstrategi for bustad, arbeid, klima og transport.....	5
Temaplan for naturmangfald	5
Behov for arealdisponering	6
Vurdering av innspel og gjeldande arealbruk.....	6
Konsekvensutgreiing (KU).....	7
Risiko- og sårbarheitsanalyse (ROS-analyse).....	9
Hendingar som skal vurderast	10
Kategoriar for sannsyn, konsekvens og risiko	10

Innleiing

Bakgrunnen for arealplanarbeidet

Nye Sogndal kommune har ambisjonar om god og miljømedviten stadutvikling i heile kommunen, mellom anna med attraktive sentrum, mange nok og rett type bustader og gode rammer for næringsutvikling, slik samfunnsplanen legg til rette for. Eit felles styringsverktøy for arealbruken i kommunen er grunnleggjande for å få til ei slik utvikling. Utarbeiding av arealplanen er såleis høgt prioritert i gjeldande planstrategi (2020-2023).

Ein samla arealplan for heile kommunen er eit lovkrav etter plan- og bygningslova (pbl.) § 11-5. I dei nasjonale forventningane til kommunal planlegging 2019-2023 er også planlegging som verktøy for heilskapleg og berekraftig utvikling tydeleg trekt fram.

Planprogrammet

Planprogrammet fastset rammene for planprosessen, og skal sikre eit føreseieleg planarbeid for alle partar. Programmet skal utarbeidast og leggjast ut til offentleg ettersyn saman med varsel om oppstart av planarbeidet. Krava til planprogram er fastsett i pbl. § 4-1.

Del 1 i planprogrammet gir bakgrunnen og føremålet med planarbeidet, korleis arbeidet er organisert og dei viktigaste milepælane. Målgruppene for medverknad til planarbeidet er definerte, og til slutt er føringane frå samfunnsplanen lagt fram.

I del 2 er hovudaktivitetane i arealplanprosessen skildra. Det skal utarbeidast ein overordna arealstrategi og ein temaplan for naturmangfald. Så skal kommunen sine behov for disponering av areal avklarast og førast i eit arealrekneskap. Deretter skal innspel i planprosessen, tidlegare innspel og gjeldande arealbruk vurderast opp mot eigne, regionale og nasjonale føringar og lovkrav. Til slutt skal metode for konsekvensutgreiing og ROS-analyse skildrast.

Del 1: Rammene for arealplanprosessen

Føremålet med arealplanen

Samfunnsplanen har peika ut kva samfunnsutvikling me ønskjer oss, medan arealplanen vert avgjerande for realisering av samfunnsplanen og å oppnå måla me har sett oss. Arealplanen skal vere grunnlaget for korleis me forvaltar areala våre, og vert styrande for planar og tiltak etter plan- og bygningslova. Arealplanen skal vere eit effektivt styringsverktøy for politikarar og administrasjon.

Arealplanen skal innehalde eit plankart over heile kommunen med tilhøyrande føresegner, planomtale, arealstrategi, temaplan for naturmangfald, arealbudsjet, konsekvensutgreiing og ROS-analyse.

Føringar for arealplanen

Visjonen vår og samfunnsmåla våre gjev rammer for samfunnsutviklinga, og inneber at tenestene våre og lokalsamfunna skal gje god livskvalitet. Me skal også vere ein utviklingsretta kommune med skaparkraft og eit blikk for heile Sogn, og klima og miljø skal liggje som premiss for alt me gjer.

Posisjonen som utfordrarbygd og verdiane våre seier noko om korleis me skal jobbe. Planprosessen skal byggje opp under verdiane våre samskapande, open, god og nysgjerrig, og me skal utfordre korleis me jobbar med planlegging og samfunnsutvikling.

Satsingsområda i samfunnsplanen inneheld resultat og aktivitetar med konsekvensar for arealplanen. Føringane er oppsummerte i samfunnsplanen og ligg vedlagt.

FN sine berekraftsmål ligg til grunn for samfunnsplanen saman med nasjonale og regionale føringar, og vert såleis vidareførte i arealplanen. Særleg viktig for utarbeiding av arealplanen er plan- og bygningslova med forskrifter, dei statlege planretningslinjene og dei relevante regionale planane.

Organisering

Prosjekteigar: Kommunestyret, med delegering til Plan- og forvaltingsutvalet

Prosjektansvarleg: Kommunalsjef Arne Abrahamsen

Prosjektleiari: Samfunnsplanleggar Sigrid Ølmheim

Prosjektgruppe: Fagpersonar frå plan og forvaltning / samfunn og næring

Viktige milepelar

1	Varsel om oppstart og offentleg ettersyn av planprogrammet	juni 2021
2	Vedtak av planprogrammet	Sept. 2021
3	Medverknadsopplegg	hausten 2021
4	Offentleg ettersyn av arealplanen	våren 2022
5	Endeleg vedtak av arealplanen	juni 2022

Medverknad i planprosessen

Skal Sogndal kommune få ein arealplan som vert forstått og er føreseieleg, bør alle som planen vedkjem delta i prosessen. Det skal vere lett å gjere seg kjend med planprosessen, og informasjon om framdrift og medverknadsopplegg vil finnast på utfordrarbygda.no.

Ved å vere medvetne om kven som har kva interesser i planprosessen, kan me legge til rette for målretta medverknad og tilpasse kva innspel me spør om, når me spør og korleis me spør. Plattformene for medverknad vil mellom anna vere utfordrarbygda.no og fysiske møteplassar i tettstadene i kommunen.

Tabell 1: Målgrupper i planprosessen

Målgruppe	Interesse i planen	Påverknad på planen	Aktivitet
Folkevalde	Skal vedta planen	Stor	Orienteringar i politiske møte og deltaking i medverknadsopplegg
Kommunale råd	Skal ivareta interessegrupper	Middels	Drøfte planen i eigne møta og deltaking i medverknadsopplegg
Innbyggjarar (alle grupper), næringsliv, frivilligheit, offentlege verksemder	Planen påverkar liv og virke	Middels	Medverknadsopplegg
Statleg og regional planforvaltning	Skal ivareta statlege og regionale omsyn. Moglegheit for motsegner	Stor	Regionalt planforum, drøfte konsekvensutgreiing
Utbyggjarar (inkl. kommunen)	Planen gjev rammer for utbygging	Middels	Medverknadsopplegg
Grunneigarar (inkl. kommunen)	Planen gjev rammer for utbygging	Middels	Medverknadsopplegg
Sakshandsamarar i kommunen, fylkeskommunen og statsforvaltaren, private konsulentar	Skal bruke planen i virket sitt	Middels	Fagleg kvalitetssikring av planen

Del 2: Hovudaktivitetar i arealplanprosessen

BAKT – Arealstrategi for bustad, arbeid, klima og transport

For å følgje opp føringane frå samfunnsplanen må dei konkretiserast og knytast til dei ulike delane av kommunen. Dette skal gjerast på overordna nivå i ein arealstrategi for bustad, arbeid, klima og transport.

Arealstrategien skal i hovudsak ta føre seg tettstadstrukturen i kommunen, og sjå bustad-, arbeids- og transportutviklinga i lys av målet om å redusere klimagassutslepp. Arealstrategien skal vere ein del av

arealplanen og ligge til grunn for arealbruken i kommunen. BAKT vert organisert som eit eige prosjekt etter PLP-metoden.

Temaplan for naturmangfald

Temaplanen er også organisert som eit eige prosjekt, med Plan- og forvaltingsutvalet som prosjekteigar. Planen har som hovudmål å sikre god forvaltning av naturområda i tettstadene våre som er særleg viktige for det biologiske mangfaldet, reduksjon av klimagassutslepp og tilpassing til klimaendringar. Temaplanen skal vere ein del av arealplanen og skal ligge til grunn for arealbruken.

Behov for arealdisponering

Eit sentralt arbeid i arealplanprosessen er å avklare korleis kommunen har behov for å disponere areal til ulike føremål. Dette vil komme fram i eit arealbudsjet, som vil bidra til at kommunen set av nok, men ikkje for mykje areal til kvart føremål i dei ulike delane av kommunen.

Tema som skal vurderast:

- Bustader og nærmiljø
- Hytter
- Tettstadutvikling
- Behov i tenestene til kommunen
- Arealkrevjande næring
- Samferdsel og mobilitet mellom tettstadene
- Landbruk, natur og friluftsliv
- Grøntstruktur
- Strandsone og areal i sjø
- Overskotsmassar og massedeponi

Vurdering av innspel og gjeldande arealbruk

Fram til den nye arealplanen er vedteken er det arealplanane for dei tre gamle kommunane som framleis fastset arealbruken. Arealplanen for tidlegare Leikanger kommune vart vedteken i 2019, medan tidlegare Balestrand sin arealplan er frå 2009. Tidlegare Sogndal vedtok gjeldande arealplan i 2013 og varsla oppstart av ny arealplan i 2018, men utsette prosessen til ny kommunestyreperiode.

Vedteken arealdisponering og innspel som kom inn til tidlegare Sogndal kommune i 2018 skal no vurderast på nytt etter føringane i samfunnsplanen. I dette arbeidet ligg det også å vurdere kva eldre reguleringsplanar som skal gjelde vidare ut frå nasjonale og regionale føringar, mellom anna tekniske og juridiske tilhøve, og våre eigne målsettingar i samfunnsplanen. Innspel som kjem inn i den kommande planprosessen skal også vurderast etter føringane i samfunnsplanen og nasjonale og regionale føringar.

Innspel og arealbruk som vert vurdert til å ikkje vere i tråd med føringane vert ikkje utan vidare konsekvensutgreidde eller teke inn i framlegget til ny arealplan, men skal synleggjerast og leggest fram til politisk handsaming.

Konsekvensutgreiing (KU)

Konsekvensutgreiinga skal synleggjere vesentlege verknader for miljø og samfunn av endringar i arealbruk som er føreslege i arealplanen, jf. pbl. § 14-1. Det betyr at KUen mellom anna skal vise kva konsekvensar arealplanen kan få for nasjonale og viktige regionale omsyn. Dersom endringane er i konflikt med omsyna vil det kunne utløyse motsegner frå høyringsinstitusjonane.

KUen skal utarbeidast etter forskrift om konsekvensutredningar, jf. pbl. § 4-2, og rettleiar for konsekvensutgreiingar til kommuneplanens arealdel T-1493.

Nye og vesentleg endra område avsett til utbyggingsføremål, skal greiast ut etter relevante tema i tabellen:

Tabell 2: Utgreiingstema

	Utgreiingstema	Kva skal greiast ut?	Kjelder (Lista er ikkje uttømmende)
Natur	Naturmangfald	Kjende artsverdiar og naturtypeverdiar, sannsyn for ukjende verdiar, samla belastning	Lakseregisteret, Rovbase (Miljødirektoratet), Artar av stor og særleg stor forvaltingsinteresse, utvalde og viktige naturtypar, raudlisteartar og framande artar (Artsdatabanken), Temaplan for naturmangfald
	Jordvern	Fulldyrka jord, overflatedyrka jord og innmarksbeite	Jordbruksareal (NIBIO), Kjerneområde landbruk for Leikanger (Sogndal kommune)
	Friluftsliv	Naturgjevne forhold, tilrettelegging og tilgjengelegheit	Kartlagde friluftsområde, statleg sikra friluftsområde, FRIDA, (Miljødirektoratet) Friluftskartlegging i dei tidlegare kommunane
	Kulturminne, kulturmiljø og kulturlandskap	Kjende verdiar, samla belastning i området	Askeladden, Sefrak, Verneverdige tette trehusmiljø (Riksantikvaren), Regionalt viktige kulturlandskap

		(Fylkesmannen i Sogn og Fjordane), Utvalde kulturlandskap i jordbruket, Verdifulle kulturlandskap (Miljødirektoratet)
	Strandsone	Samla konsekvensar for natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og allmenn tilgjengelegheit
	Landskap og estetikk	Nær- og fjernverknad, silhuettverknad, arkitektur, byggeskikk
Samfunn	Bustad-, areal- og transportplanlegging (BATP)	Klimagassutslepp, arealbrukskonfliktar, stadutvikling/trivsel, samfunnsøkonomi
	Ureining	Ureining i luft, grunnen vatn. Støy, lysureining, lukt.
	Folkehelse	Psykisk og fysisk helse og sosial ulikskap
	Universell utforming	Tilgjengelegheit, fysisk tilrettelegging
	Oppvekstvilkår	Kapasitet i skule og barnehage, bukvalitetar, nærmiljø og møteplassar, nærleik til daglege funksjonar, mobilitet
	Aldersvenlege lokalsamfunn	Bukvalitetar, nærmiljø og møteplassar, nærleik til daglege funksjonar, mobilitet
		Flyfoto, kjelder elles i tabellen.
		INON (Miljødirektoratet), flyfoto
		Utsleppsrekneskap for Sogndal kommune (Miljødirektoratet)
		Miljøstatus, Grunnforurensning, Vannett (Miljødirektoratet)
		Folkehelseprofil for Sogndal kommune (2021), UngData-undersøking (2017), Folkehelseundersøkinga for Sogn og Fjordane (2019),
		Flyfoto, kart over stiging og avstandar, Kartlegging av tilgjengelegheit og universell utforming av friluftsområde i Sogn og Fjordane 2015
		Oppvekstprofil for Sogndal kommune (2020), grunnlag for barnehagebruksplan og skulebruksplan, kart over stiging og avstandar, kringom.no, Kartlegging av tilgjengelegheit og universell utforming av friluftsområde i Sogn og Fjordane 2015
		Kart over stiging og avstandar, kringom.no, Kartlegging av tilgjengelegheit og universell utforming av

Tabell 3: Matrise for fastsetting av konsekvens

Omfang/Verdi	Låg verdi	Middels verdi	Høg verdi
Lite omfang	Liten negativ konsekvens	Liten negativ konsekvens	Middels negativ konsekvens
Middels omfang	Liten negativ konsekvens	Middels negativ konsekvens	Stor negativ konsekvens
Stort omfang	Liten negativ konsekvens	Stor negativ konsekvens	Stor negativ konsekvens

Konsekvens vert fastsett av verdi og omfang. Stor negativ konsekvens vil krevje at det vert gjort endringar i den føreslegne arealbruken, eller at feltet vert teke ut. Ved middels negativ konsekvens må ein vurdere endringar eller å ta ut feltet. Liten negativ konsekvens krev ikkje endringar.

Konsekvensutgreiinga skal gjerast i fire steg:

Steg 1: Fastsette verdi for kvart tema: låg – middels – høg

Steg 2: Skildre omfang av verknader: lite – middels – stort

Steg 3: Fastsetting av konsekvens for kvart utgreiingstema ut frå matrisa

Steg 4: Konkludere basert på ei samla vurdering av alle utgreiingstema

Konsekvensutgreiinga for arealplanen skal også

- gjere ei samla vurdering av kvart utgreiingstema, for å synleggjere den samla belastninga i heile kommunen
- gjere ei samla vurdering av kvart arealføremål, for å vise arealføremål som samla fører med seg vesentlege negative konsekvensar

Risiko- og sårbarheitsanalyse (ROS-analyse)

ROS-analyse for arealplanen skal synleggjere arealbruk med uønskt risiko og sårbarheit, og vert basert på den heilskaplege ROS-analysen for Sogndal kommune (2021).

DSB sin rettleiar «Samfunnssikkerhet i kommunens arealplanlegging» seier følgjande:

Sivilbeskyttelsesloven stiller krav til kommunen om helhetlig ROS. Dette gjelder hele kommunen, og utgjør et grunnlag for kommunens

arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap, også ved utarbeiding av planer etter plan- og bygningsloven.

Fokuset i ROS-analysar i samband med arealplanlegging er korleis uønskte hendingar påverkar og har konsekvens for liv og helse, samfunnsstabilitet og materielle verdiar/samfunnsverdiar. Alle risiko- og sårbarheitstilhøve som har betydning for om arealet er eigna til utbyggingsføremål, og eventuelle endringar i slike tilhøve som følgje av planlagt utbygging skal visast.

Når samfunnstryggleik på kommuneplannivå skal skildrast, vil det vere føremålstenleg å utforme denne som ein overordna analyse med fokus på vurdering av sårbarheit. Ein slik analyse er overordna og skal etterfølgast av reguleringsplanar på eit seinare tidspunkt, når informasjonsgrunnlaget og kunnskapen er meir detaljert, og når det er mogleg å utarbeide hendingsbaserte risikoanalysar.

Hendingar som skal vurderast

ROS-analysen til arealplanen skal avdekke *potensiell* fare. Aktsemdskart (flaum, skred) frå NVE/NGI er utarbeidd for dette nivået. ROS-analyse på reguleringsplannivå skal avdekka *reell* fare (jf. bla. tryggleikskrav i TEK 17), og skal baserast på Faresonekart (flaum, skred) frå NVE/NGI.

Av hendingar som er identifiserte og analyserte med omsyn til risiko og sårbarheit i den heilskaplege ROS-analysen for Sogndal kommune, vert følgjande hendingar vurderte til å vere relevante for kommuneplannivå:

- Skred
- Ekstremvær
- Akutt ureining
- Langvarig bortfall av kraftforsyning
- Langvarig bortfall av drikkevassforsyning
- Langvarig bortfall av elektronisk kommunikasjon (EKOM)
- Stor vegtrafikkulukke
- Luftfartsulukke
- Tilsikta handling

Klimatilpassing vil også vere en sentral del av arealplanlegginga til kommunen. Klimaprofilen for Sogn og Fjordane peikar på at klimaendringane særleg vil føre til behov for tilpassing med tanke på kraftig nedbør og auka problem med overvatn, havnivåstiging og stormflo, endringar i flaumtilhøve og flaumstorleikar, og skred.

Kategoriar for sannsyn, konsekvens og risiko

Risiko vert vurdert ut frå sannsyn og konsekvens, for tre kategoriar: liv og helse, materielle verdiar/samfunnsverdiar og stabilitet. Tabellane under er henta frå den heilskaplege ROS-analysen for Sogndal kommune.

Tabell 4: Sannsynskategoriar

Sannsynskategori	Omtale (frekvens)
1. Lite sannsynleg	Sjeldnare enn ein gang kvart 1000 år
2. Moderat sannsynleg	Gjennomsnittleg kvart 100-1000 år
3. Sannsynleg	Gjennomsnittleg kvart 10-100 år
4. Mykje sannsynleg	Gjennomsnittleg kvart 1-10 år
5. Svært sannsynleg	Oftare enn ein gong per år

Tabell 5: Konsekvenskategoriar

Konsekvens-kategori	Liv og helse	Materielle verdiar/samfunns-verdiar	Stabilitet
1. Svært liten konsekvens	Ingen skader, sjukdom eller dødsfall.	Materielle skader < 100 000 kr / ingen skade på eller tap av samfunnsverdiar.	Ingen/ubetydeleg tap av stabilitet
2. Liten konsekvens	1-2 skadde/sjuka.	Materielle skader 100 000 -1 000 000 kr / ubetydeleg skade på eller tap av samfunnsverdiar.	Lite tap av stabilitet < 1 dag varigheit (timar) / <50 personar evakuert.
3. Middels konsekvens	3-5 skadde/sjuka.	Materielle skader 1 000 000 - 10 000 000 kr / kortvarig skade på eller tap av samfunnsverdiar.	Middels tap av stabilitet, 1-2 dagar varigheit / 50-200 personar evakuert.
4. Stor konsekvens	5-10 skadde/sjuka. Dødsfall 1-5 personar.	Store materielle skader 10 000 000 - 100 000 000 kr / skade på eller tap av samfunnsverdiar med noko varigheit.	Stort tap av stabilitet, 2-4 dagar varigheit / 200-500 personar evakuert
5. Svært stor konsekvens	Fleire enn 10 skadde/sjuka. Dødsfall fleire enn 5 personar.	Svært store materielle skader > 100 000 000 kr / varige skader på eller tap av samfunnsverdiar.	Svært stort tap av stabilitet > 4 dagar varigheit / >500 personar evakuert.

Tabell 6: Risikomatrise

SANNSYN	KONSEKVENNS				
	1. Svært liten	2. Liten	3. Middels	4. Stor	5. Svært stor
5. Svært sannsynleg					
4. Mykje sannsynleg					
3. Sannsynleg					
2. Moderat sannsynleg					
1. Lite sannsynleg					

GRØN Akseptabel risiko – førebuande tiltak/beredskap er ikkje naudsynt, men bør vurderast
GUL Akseptabel risiko – førebuande tiltak/beredskap må vurderast
RAUD Uakseptabel risiko – førebuande tiltak/beredskap er heilt naudsynt*

Når det gjeld kriterium for sannsyn og konsekvens knytt til naturhendingar, slik som flaum og skred, vil krav fastsett gjennom Byggteknisk forskrift 2017 (TEK17) vere gjeldande ved utarbeiding av planar for utbygging. Rettleiinga til TEK 17 gjev førande døme på

byggverk som kjem inn under dei ulike tryggleiksklassane for flaum og skred.

TEK 17 § 7-2 Sikkerhet mot flom og stormflo

(1) Byggverk hvor konsekvensen av en flom er særlig stor, skal ikke plasseres i flomutsatt område.

(2) For byggverk i flomutsatt område skal sikkerhetsklasse for flom fastsettes. Byggverk skal plasseres, dimensjoneres eller sikres mot flom slik at største nominelle årlige sannsynlighet i tabellen nedenfor ikke overskrides. I de tilfeller hvor det er fare for liv fastsettes sikkerhetsklasse som for skred, jf. § 7-3.

Tryggleiksklasse for flaum	Konsekvens	Største nominelle årlige sannsyn
F1	Liten	1/20
F2	middels	1/200
F3	Stor	1/1000

TEK 17 § 7-3 Sikkerhet mot skred

(1) Byggverk hvor konsekvensen av et skred, herunder sekundærvirkninger av skred, er særlig stor, skal ikke plasseres i skredfarlig område.

(2) For byggverk i skredfareområde skal sikkerhetsklasse for skred fastsettes. Byggverk og tilhørende uteareal skal plasseres, dimensjoneres eller sikres mot skred, herunder sekundærvirkninger av skred, slik at største nominelle årlige sannsynlighet i tabellen nedenfor ikke overskrides.

Tryggleiksklasse for skred	Konsekvens	Største nominelle årlige sannsynl
S1	liten	1/100
S2	middels	1/1000
S3	stor	1/5000